

Benvenuti a Bellinzona

Croato

Prošlost

Između prošlosti i sadašnjosti, Bellinzona je grad koji s povjerenjem gleda u budućnost.

Glavni grad kantona Ticino, s više od 44.000 stanovnika, ima povijest koju vrijedi otkriti. Poznat pod imenom „Turrita“ u spomen kula njegovih srednjovjekovnih zamaka i bedema koji ga okružuju, grad, koji se od 2000. nalazi na UNESCO-vu popisu Svjetske baštine, zadržava svoj karakter i izvanrednu kvalitetu života, što ga čini kozmopolitskim: zbilja, približno jedna četvrtina njegovog stanovništva nema švicarsku putovnicu i broji gotovo 100 različitih nacionalnosti.

Jedan grad, njegova povijest

2

njegova budućnost

Bellinzona je svjesna što takva raznolikost znači sa stajališta društvene kohezije. Najviše iz razloga što se integracija tiče svih, bez obzira na nacionalnost: započeti dijalog i pobijediti predrasude, to može učiniti svatko i u svakom trenutku. Cilj je ove brošure upravo to: uspostaviti dijalog s onima koji po prvi put dolaze u Bellinzonu.

Bellinzona je doživjela tri povoljna povijesna trenutka: prvi krajem dvanaestog stoljeća, kad joj je pripala strateška uloga u Milanskom Vojvodstvu. Geografski smještena na ulazu u alpske prijevoje, Bellinzona se našla u središtu oštrog sukoba između obitelji Visconti i Sforza, milanskih vojvoda i Švicarske konfederacije.

Krajem devetnaestog stoljeća, nakon stotina godina bez suštinskih promjena, veliki poticaj stigao je izgradnjom željezničke pruge kroz Gotthard, koja je povezala Ticino s ostatkom Švicarske. U Bellinzoni je izgrađena željeznička stanica, prva u Ticinu, a tu su poslije našle sjedište i radionice, „le Officine“, koje su i danas u srcu lokalnih stanovnika.

Nakon toga Bellinzona, proglašena glavnim gradom kantona Ticino 1878. godine, početkom dvadesetog stoljeća prerasta iz malog sela u grad s više od 10.000 stanovnika, u koji svoja sjedišta smještaju tvrtke i strukture savezne uprave kao što su Švicarska pošta i Swisscom.

Naposlijetku, 2. travnja 2017. godine zaključen je proces agregacije koji je rezultirao ujedinjenjem trinaest općina - Bellinzona, Camorino, Claro, Giubiasco, Gnosca, Gorduno, Gudo, Moleno, Monte Carasso, Pianezzo, Preonzo, Sant'Antonio e Sementina - nakon čega je rođen novi Grad Bellinzona.

Budućnost

Dok je donedavno značajan dio radno aktivnog stanovništva bio zaposlen u brojnim sektorima javne uprave, budućnost donosi scenarij pun izazova i prilika koje treba iskoristiti. Otvaranje linije u podnožju Gottharda značajno će skratiti trajanje putovanja, a time i udaljenost između sjevera i juga Alpa. U planu su dalje unapređenje javnog prijevoza i nova željeznička stanica u centru, koji su samo neki od važnih infrastrukturnih pothvata koji će u sljedećim godinama grad učiniti još privlačnijim za stanovanje i rad.

Podjednako su međutim zanimljivi i osnivanje centra za znanstveno-medicinska istraživanja (Biopolo), s izgradnjom novog sjedišta Instituta za biomedicinska istraživanja, Instituta za onkološka istraživanja, kao i izgradnja novih radionica Saveznih željeznica (Officine FFS).

Život u Bellinzoni

Ako se želite nastaniti u Bellinzoni, po dolasku imate na raspolaganju osam dana za prijavu u Ured za kontrolu stanovništva. Potrebno je da osobno odete do jednog od brojnih višenamjenskih šaltera raspoređenih u trinaest gradskih područja i poneseite sljedeće: svoje osobne dokumente, iskaznicu zdravstvenog osiguranja i ugovor o najmu stana. Ako niste švicarski državljanin a želite se zadržati u gradu dulje od tri mjeseca, morate podnijeti zahtjev za dozvolu boravka Uredu za strance.

Ako ste u potrazi za stanom pronaći ćete oglase u raznim novinama i na internetu, a možete se obratiti i brojnim posredničkim agencijama. Tko treba informacije o pravu najma može se obratiti Udruzi stanara ili Komori za nekretnine.

4

Rad u Bellinzoni

Ako se želite zaposliti u Bellinzoni a stranac ste, morate posjedovati dozvolu boravka ili prebivališta koja vam to omogućava. Vaša prava i obveze razlikuju se ovisno o vašoj dozvoli (detaljne informacije o tome zatražite od vašeg Ureda za strance).

Oglase za posao možete pronaći u novinama ili na internetu. Također je moguće aplicirati za posao u mnogobrojnim agencijama za privremeno zapošljavanje, koje ponekad nude i stalna radna mjesta.

Osiguranje i prva pomoć

Uz doprinose za socijalno osiguranje koji se oduzimaju izravno od plaće (miroviniski fond, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, starosna i invalidska osiguranja), osobe koje borave u Švicarskoj obavezne su sklopiti različite druge ugovore o osiguranju: osiguranje za slučaj bolesti (osnovno), nezgode, oštećenja nekretnina i namještaja izazvanih požarom ili prirodnim pojavama, kao i osiguranje automobila ili motocikla ukoliko posjedujete vozilo (građanska odgovornost). Sva ostala osiguranja, dopunsko zdravstveno osiguranje, osiguranje od osobne odgovornosti i dr. izborna su.

Postoje mnogi zavodi za zdravstveno osiguranje, a izbor je slobodan. Svaki zavod za zdravstveno osiguranje dužan je sklopiti ugovor o osnovnom osiguranju s onima koji to zatraže. Osnovno zdravstveno osiguranje pokriva troškove liječenja kod liječnika i troškove bolničkog liječenja.

Ako je potrebno, hitna služba regionalne bolnice za Bellinzonu i Valli pruža usluge ambulantnog liječenja.

Zdravlje i socijalne usluge

Svatko slobodno odabire liječnika kod kojeg se želi liječiti. Međutim, postoje modeli zdravstvenog osiguranja koji ograničavaju izbor. Ako želite liječnika koji govori vaš jezik, Liječnička komora kantona Ticino može vam dati informacije o odgovarajućem liječniku.

U ljekarnama se izdaju lijekovi sa receptom i bez, a u njima se mogu dobiti i korisni osnovni zdravstveni savjeti. Za hitne slučajeve izvan radnog vremena jedna je ljekarna dežurna u dane državnih blagdana i svake večeri do 20 sati; nakon tog vremena treba se obratiti na broj telefona 1811.

Bellinzona ima i svoju stomatološku kliniku, koja je otvorena za sve stanovnike grada.

Škole

Djeca u dobi između 4 i 10 godina obvezna su pohađati općinske osnovne škole, koje su besplatne. Škola ima za cilj poticati socijalizaciju djeteta razvijanjem njegovih motoričkih, emocionalnih i kognitivnih sposobnosti.

Kako bi se olakšala integracija, u osnovnim školama Bellinzone djeluje povjerenik za interkulturalne odnose, koji može ponuditi i mogućnost sastanka i razgovora s obiteljima i učenicima koji su tek stigli u grad.

Po završetku osnovnog školovanja obvezno obrazovanje se nastavlja u kantonalnoj višoj osnovnoj školi, u kojoj učenici stječu osnovno opće obrazovanje. Tije-

kom jedanaest godina obveznog školovanja učenici uče službene jezike (francuski i njemački) i engleski.

S navršениh 16 godina mladi koji namjeravaju nastaviti školovanje upisuju srednju školu, koja traje od tri do četiri godine. Moguće je pohađati stručnu nastavu, koja priprema za određeno zanimanje, ili program koji omogućuje upis na neko od deset švicarskih sveučilišta ili na jedan od dva savezna politehnička sveučilišta.

Porezi i takse

Prihodima od poreza na dohodak financiraju se važne javne djelatnosti: obrazovanje, zdravstvo, prijevoz, javna pomoć. Osobama koje nemaju dozvolu C porezi se oduzimaju izravno od plaće (porez na izvoru). Oni koji imaju stalnu boravišnu dozvolu ili švicarsko državljanstvo podnose godišnju izjavu o prihodima.

U Švicarskoj se naplaćuje taksa za prijem radijskih i televizijskih programa. Taksu naplaćuje tvrtka SerafeAG putem godišnje pretplate koja se šalje zainteresiranim. Plaćanju takse podliježe svako kućanstvo.

Prijevoz i mobilnost

Grad Bellinzona i Švicarska općenito imaju odličnu željezničku i autobusnu mrežu.

Švicarske savezne željeznice i javne autobusne prijevozničke tvrtke Bellinzone i okolice nude razne pretplatne karte, a vozni red brojnih linija posebno je osmišljen kako bi se osigurale veze između dolazaka i polazaka sredstava javnog prijevoza.

Za upravljanje motornim vozilima morate imati navršenih osamnaest godina i posjedovati vozačku dozvolu. Inozemna vozačka dozvola mora biti priznata u Švicarskoj. Može se koristiti 12 mjeseci, no nakon toga mora se zamijeniti za švicarsku vozačku dozvolu.

Inozemna motorna vozila i prikolice moraju biti registrirani u Švicarskoj ako vlasnik ostaje u Švicarskoj dulje od godinu dana.

Korištenje autocesta plaća se i potrebna je vinjeta za autoceste. Može se kupiti na carinskoj kontroli na granici, na benzinskim postajama, u poštamama i na kioscima.

Dopuštena količina alkohola propisana je na 0,5 promila, ali općenito osobe koje konzumiraju alkohol ne smiju upravljati vozilom.

Kultura

Svake godine Bellinzona nudi na stotine kulturnih manifestacija i rekreacijskih aktivnosti. Ponos grada su kazalište Teatro Sociale, čija je zgrada ujedno i jedan od najljepših primjera neoklasicističke lombardijske arhitekture, i umjetnička galerija Civica Galleria d'arte u Villa dei Cedri, pored koje postoji i nekoliko drugih izložbenih prostora, uključujući i one smještene u tri dvorca.

Slobodno vrijeme i sport

Uredi Regionalne turističke organizacije za Bellinzonu i Gornji Ticino redovito objavljuju detaljne informacije o događanjima u Bellinzoni; kalendar događanja možete konzultirati na službenoj web stranici Organizacije.

Bellinzona aktivno promiče sve oblike sporta, kako amaterskog tako i profesionalnog, za mlade i one malo manje mlade. Radi poboljšanja promidžbe osnovana je autonomna javna ustanova koja upravlja cjelokupnom sportskom infrastrukturom: općinskim stadionom, javnim kupalištem, otvorenim bazenom, zatvorenim klizalištem, klizalištem na otvorenom, otvorenim i zatvorenim teniskim terenima i dr.

Državljanstvo i politička prava

Svake četiri godine punoljetni stanovnici Bellinzone sa švicarskim državljanstvom biraju predstavnike u općinsko i gradsko vijeće. Parlament (gradsko vijeće) broji 60 zastupnika i predstavlja zakonodavnu vlast. Vlada (općina) se sastoji od 7 delegata od kojih svaki upravlja jednim resorom (tajništvo) i predstavlja izvršnu vlast.

Građani s pravom glasa pozivaju se na birališta oko četiri puta svake godine radi izjašnjavanja o inicijativama i glasovanja na referendumima na nacionalnoj, kantonalnoj ili općinskoj razini. U tim prigodama građani su pozvani da glasuju o aktualnim pitanjima, ali i o pojedinačnim projektima koji se tiču Grada, Kantona ili Konfederacije.

Integracija

Za poticanje integracije Bellinzona ima vlastitog povjerenika, dok je Kantonalna služba za integraciju stranaca tijelo Kantonalnog savjeta Ticina za pitanja integracije stranaca.

Na nacionalnoj razini politika integracije u nadležnosti je Državnog tajništva za migracije i Savezne komisije za migracije.

Služba za borbu protiv rasizma i Savezna komisija protiv rasizma bave se prevencijom rasizma.

Impressum

Editore:

Municipio della Città di Bellinzona
Piazza Nosetto
6500 Bellinzona

Tel. +41 58 203 10 00
www.bellinzona.ch
cancelleria@bellinzona.ch

© Municipio della Città di Bellinzona

Autore:

Alberto Cotti
Movimento della popolazione
Piazzál dal Comun 1
6702 Claro

Tel. +41 58 203 20 33
controllo.abitanti@bellinzona.ch

Concetto grafico e illustrazioni:

Studio grafico Warp – Robasacco

Traduzioni:

Interserv AG – Zurigo

Stampa:

Tipografia Torriani SA - Bellinzona

2ª edizione (dicembre 2018)

Nota degli autori

Per quanto concerne la correttezza dei contenuti, fa fede unicamente la versione italiana.

I testi tradotti nelle altre lingue, nel limite del possibile, sono stati meticolosamente verificati.

In considerazione della complessità della materia, gli autori non escludono la possibilità di errori, imprecisioni oppure interpretazioni errate o offensive rispetto alla versione originale.

Con il sostegno del Servizio per l'integrazione degli stranieri nell'ambito del Programma di integrazione cantonale (PIC) 2018-2021.

